

ФАКТОРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КОМПАНІЙ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Безрукова Наталія Валеріївна

к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки та маркетингу,
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка,

Досліджуючи конкурентоспроможність підприємств необхідно брати до уваги велику кількість факторів, котрі сприяють ефективності функціонування компанії чи послаблюють її.

На формування конкурентоспроможності підприємства на зовнішньому ринку суттєвий вплив мають зміни зовнішнього середовища та здатність підприємства вчасно та адекватно відреагувати на ці зміни.

Фактори зовнішнього середовища можна поділити на фактори прямої дії, тобто ті, які впливають на діяльність компанії та залежать від цієї діяльності; та фактори непрямої дії – впливають не безпосередньо, а через певні механізми й взаємовідносини.

Стрімкий розвиток науково-технологічного прогресу в останній чверті ХХ ст. призвів до різкого зниження праце-, матеріало- і енергоємності виробництва в розвинених країнах, що, у свою чергу, спричинило падіння ролі дешевої робочої сили і сировинних ресурсів та поставило перед країнами, що спеціалізуються на їх експорті, проблему зниження рівня їх участі у міжнародному поділі праці.

Створення і впровадження нових технологічних процесів дозволяє розвиненим країнам не тільки позбавитись слабину, пов'язаною з нестачею тих чи інших факторів виробництва, а й забезпечувати високу конкурентоспроможність навіть у галузях економіки з високими ставками заробітної плати. Так, у США високо конкурентоспроможними і одночасно з найбільш високими ставками заробітної плати є аерокосмічна галузь, інформаційні послуги, електроніка та ін. [1].

Зниження ролі традиційних порівняльних переваг у міжнародному поділі праці зумовлюється також модифікацією критеріїв конкурентоспроможності: чинник дешевизни робочої сили далеко не завжди спрацьовує в частині забезпечення високої якості і наукоємності продукту та не може суперничати із комп'ютеризованим і високотехнологічним виробництвом.

Зміни порівняльних переваг, що раніше визначали конфігурацію міжнародного поділу праці, зумовлюються також серйозними змінами у транспортному чиннику і пов'язаними з різким зростанням швидкості і вартості транспортування товарів у світовому економічному просторі. Впровадження нових технологій фасування, пакування, завантаження і розвантаження товарів у портах призвело до стрімкого зростання продуктивності морського транспорту [2].

Практика функціонування високотехнологічних галузей дійсно підтверджує прогресивний рух їх конкурентоспроможності за рахунок нарощування інтелектуальної, інноваційно-технологічної її складових. У той же час вона свідчить про те, що фактори «низького рангу», такі, як земля, природні ресурси, географічне розташування та інші є домінантними в моделях конкурентоспроможності не тільки аграрної, а й металургійної, шкіряної, вугільної та інших галузей промисловості розвинених країн.

Значущість впливу того чи іншого фактора конкурентоспроможності не є константою: вона змінюється в просторі та в часі разом зі зміною внутрішнього й зовнішнього середовища. Глобалізація конкуренції різко загострює увагу до факторного аналізу конкурентоспроможності та перетворює його в органічну складову системи управління конкурентоспроможністю – як на рівні окремого підприємства, так і на рівні національної економіки в цілому.

Зовнішні конкурентні переваги складаються з якості товару, рівня цін, сервісного обслуговування, іміджу підприємства, знання споживачів, високого рівня інновацій тощо. Зовнішні конкурентні переваги містять у собі показники, що характеризують ринкову перевагу підприємства в задоволенні тих або інших потреб споживача. Отже, зовнішні конкурентні переваги відображають цінність для споживача. До внутрішніх конкурентних переваг належать: технологія, ефективність виробництва, економія на масштабах виробництва, ефективність менеджменту, ефективні контакти з постачальниками матеріально-технічних ресурсів і т.д. Внутрішні конкурентні переваги охоплюють ті показники, які характеризують перевагу підприємства в цінових аспектах конкурентної боротьби. Отже, внутрішні конкурентні переваги характеризують цінність для підприємства-виробника й ґрунтуються на його виробничих та організаційних ноу-хау [3].

Конкурентоспроможність є одним з вагомих показників стану підприємства як господарчої (виробничої) системи, який визначає перспективи його подальшого розвитку, можливість досягнення стратегічних цілей та завдань. Підтримування або підвищення конкурентоспроможності може розглядатися і як одна з функціональних стратегічних цілей (завдань) підприємства.

Отже, можна зробити висновок, що для ефективного функціонування підприємства та підвищення його конкурентоспроможності на ринку, дуже важливим є врахування впливу факторів зовнішнього середовища, а також вміння раціонально використовувати його позитивні аспекти та своєчасно реагувати на негативні тенденції його розвитку.

Список використаних джерел

1. Философия современной глобализации [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/journal/ukr/article/118%&&332.html>.
2. Сіденко С. Соціально-економічний вимір сучасної глобалізації / С. Сіденко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kneu.kiev.ua/journal/ukr/articles/2014__1_Sidenko_UKR.pdf.
3. Столярчук Я. М. Глобальні асиметрії економічного розвитку: монографія / Я. М. Столярчук. – К. : КНЕУ, 2013. – 302 с.